

(1)

॥ अक्षर ॥

2

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसत्याय नमः ॥ श्रीगुरुवेद्यनमाः ॥ श्रीसरस्वतीयनमाः ॥ ६॥

अनमोसद्गुरवीसमुद्रा ॥ मुक्तमोतीयावातुजमाजीथारा ॥ ज्ञानंवेशम्यशुकीद्वारा ॥ प्रसाधनरां
तुंदेसी ॥ १ ॥ तुझीखोलीअंमर्याद ॥ माजीवीद्रेहेअतीवीविधि ॥ देखोनीयांनीजप्रबोधवांद ॥
परीयेअगादतुजदोटे ॥ २ ॥ उयळक्याखानटेपरीयासी ॥ गुरुआज्ञामर्यादानुकंघीसी ॥ स्व
नंदकहरीचढोवडीसी ॥ तुजमाजीअहीगीसीउरळीति ॥ ३ ॥ ब्रह्मवीदयामाहाबदर ॥ तेथे
नीजमकीहेतारथार ॥ यासीवागवीतनुतुवधार ॥ प्रेमावेसाचारवढवीसीसीडां ॥ ४ ॥ त
येपकसतसज्ञाननर ॥ स्वयेपावनीसीपरपासायावीमागुतेनयेरसार ॥ सयसाचारखुंठकी
॥ ५ ॥ येकळांउंनीयांकासेसी ॥ पवसागरीवागवासी ॥ बुडव्यांवेपयेयासी ॥ माहाकल्पेसीवा
धीनां ॥ ६ ॥ येकबुडालेपकीसमरसी ॥ तेद्यातलेसेखशयेनांपांसी ॥ येकबेसवीलेषढकवेसी
तेब्रंहादीकांनढळनी ॥ ७ ॥ तुझीयासागरवाचीपरी ॥ वीजातीयेतीकपरी ॥ राहोनेंहीसीसी
तरी ॥ हेअगादयोरीपंतुसी ॥ ८ ॥ अहतप्रळंठजेहावढे ॥ तेससारहेनोवबुडे ॥ वेकुंठकेळासा

28

वरीतावाडे॥ मागेपूढेहावीहा॥१॥ हेसीयेसदुरसमुद्रोदकी॥ येकायेकपठंहरितकी॥ सीत
 रपढताभवश्यकी॥ अंगिकारीकीजनादेनुं॥१०॥ तोलनादेनुस्वयेदेखा॥ येकादशावीकरी
 तेणेअतंगीद्याकुनीयेका॥ कवीत्रकोकावेकवी॥११॥ जनादेनांआवडेयेका॥ तोयेकामीसेतता
 वीदेख॥ नीजासंसांवेपडिकेदेक्य॥ आपुलंनीजसुखबोळवी॥१२॥ बोळवीनीजसुखा
 कथा॥ यासीआपठंवीहोयेआता॥ मगअर्थ्यायेथार्थता॥ सावधानंतादेतुसे॥१३॥ याप
 रिगाजनादेने॥ येकादशुमहाकारणं॥ नदहासेककीवेबोळने॥ हेस्वयेसज्ञानेजाने
 जे॥१४॥ यायेकादशावीगदकथा॥ युकुठंसावसंपनां॥ गुणंदोशावीजेकाहीवार्ता॥ उधवा
 सीतवतासागीतकी॥१५॥ गुणंदोशाजेदेखब॥ तोवीमाहादोषुजानणं॥ गुणंदोशास्वयेन
 देखेणं॥ तोगुणंम्याश्रीमागीजे१६॥ हेहेकानीदेवावेउत्तर॥ उधउचमकारीकाथोरा॥
 कायेगुणंदोषांमावीवार॥ बरोघरकोकीकला॥१७॥ तुम्हीसीवेदुमुखेआपणं॥ प्रगतीके
 गुणंदोशाकसणं॥ वीसारीतातेवेदवचनं॥ कवीअमन्यकरावं॥१८॥ हेसेवीधीनीषधक

3

संतां॥ वीशरीतांतेवेदवचन॥ कांयांनिषधीतो श्रीसुखं॥ उधउ गो प्रसुखयेपुसे॥ १९॥ वीसा
 वेजध्याईनीरोपतां॥ सांगायागुंतादोशकसुतां॥ सतीज्ञानं कर्मजातां॥ तीन्हीअधीकारकी
 न्नसांगेत्ता॥ २०॥ उधउं म्हंतां श्रीसुखं॥ तुंवेदरुपंआपतां॥ बोकीकासीदोशगुंतां॥ तेपरम
 प्रमांतांजाहीमांनुं॥ २१॥ हावीधीहानीशोध॥ हेदावीताहेरुसावेद॥ तोवेदानुवादवीशद॥
 वेकप्रसीधसांगेन॥ २२॥ **उधउवाच॥** वीधीअप्रवीपधश्चेनीगमोहीश्वरस्यते॥ अवेस्यतेऽरवी
 दास्यगुंतादोषंयकर्मणा॥ २३॥ **टीका॥** कमनयना श्रीसुखं॥ वीधीनीशोधकसुतां॥ दाख
 वीतसेदोषगुंतां॥ तुसीवेदाज्ञाप्रसीधा॥ २४॥ तुस्यावेदावेवेदवीधी॥ गुंतादोशीजउत्नीवुधी
 तंमीसांगेनप्रसीधी॥ कुपानीधीअवधीशी॥ २५॥ **श्लोक॥** वणीश्रमंवीकल्पंमुप्रीतीतांमांनुके
 मजं॥ द्रव्येदेजावयःकाळंस्वर्गनरकमेवव॥ २६॥ **टीका॥** तुसीजेगावेदवाणी॥ उद्युतीगुंतां
 दोषायाखाणी॥ अधममध्यमोत्तममाउनी॥ वणीश्रमीसेदुदावी॥ २७॥ द्रव्यवीहीतअवहीत
 हेहीवेदुषदाखवीत॥ देपुपुनीतअपुनीत॥ काव्हीदावीतसुष्टुदुष्टत्वं॥ २८॥ पुर्ववर्धनीनेनी

॥११॥

॥११॥

3A

श्रीत्र॥ तारुष्यं ते वीकां मज्जात् ॥ बाधक्ये ते अतीकृ श्रीत्र॥ ते वीसुधी उपजवी त गुणं दोष
 वेदु ॥ २७ ॥ तु सा वीगा वेदु देख ॥ सु वीता हे स्वर्ग नरेक ॥ वेणं कर्मा वे अवश्यक ॥ साधक बा
 धक तो दावी ॥ २८ ॥ वर्णां श्रमां मा जी क गुज ॥ प्रती को मां नु को मज ॥ दे से नां नां पे द फो ज ॥ वे
 दे वी स ह ज ना व वी जे ॥ २९ ॥ उत्त मं वर्णा वी जे ना शी ॥ ही न वर्णा वा ग र्मु ध री ॥ ती वी सं त
 ती सं सारी ॥ अ सी धां न ध री प्र ती को म ज ॥ ३० ॥ ते वी सं त ती प्र सी ध ॥ सु त वे दे हे मा ग धा ॥
 ऐ सी या नां मां वे जे प द ॥ ते जां गं लु ध प्र ती को म ज ॥ ३१ ॥ ही न वर्णा वी जे ना शी ॥ उत्त मं पुरु
 षा वा ग र्मु ध री ॥ ते अ नुं को म ज सं सारी ॥ सा ख का री बो ली जे ॥ ३२ ॥ अ षं षु षां णी मु ध री
 व सी क ॥ प्र वृ ती का स्त षां णी सा र श्व त ॥ ए सा दी नां वी जे व र्त्त त ॥ ते जां णां स म स्त अ नुं को
 म ज ॥ ३३ ॥ दे से नां नां पे द प्र का र ॥ अ वी धी वी धी वा वी वा र ॥ वे दु प्र का सी तो सा वा र ॥
 गुं णं दो षा मा हे वे दु तु सा ॥ ३४ ॥ **श्लोक** ॥ गुं णं दो ष सी दा वृ षी मं त रे णं व व स्त व ॥ नीः अ य सं
 क थं नु णां नी रो ध वी धी ल श्च णं ॥ ३५ ॥ **टीका** ॥ हे गुं णं षां णी हे दो र व ॥ उ ष य ता वै रा ग्य

(५)

॥३॥

॥३॥

॥३॥

कावीदेख ॥ तु स्यावेदुगाभवस्यक ॥ होयेप्रकाशकगुणदोषां ॥ ३५ ॥ वैरकांउनीवेदवांणी ॥
 वाढवीगुणदोषमांउनी ॥ तेवमोसुपावीजेप्रांणी ॥ वेदवचनीचडेकेवी ॥ ३६ ॥ राउळबोकी
 लेजापंणं ॥ जेनदेखावेदोषगुणं ॥ तुंवीह्णंसीवेदुप्रमांणं ॥ तेदोषगुणंदेखावे ॥ ३७ ॥
 यवैकतांतुसेवचनं ॥ उभयताप्राकीनांगवठा ॥ वेदुप्रमांणकीअप्रमांणं ॥ हेसमुक्
 जांणकळेनां ॥ ३८ ॥ तु स्यावचनंवीश्वासव ॥ तेगुणदोषनेदखावे ॥ तुसेवेदवचन
 मांनावं ॥ तेदेखावेगुणदोष ॥ ३९ ॥ हेतुवचनीबोकेजांणं ॥ संशयपडिलेसज्ञान ॥
 मांठतरसाधारणजनं ॥ यांचीकथाकाणयवंठ ॥ ४० ॥ आशंक ॥ मासेवचनवेदवच
 न ॥ दोन्हीयेकरपेह्णंसीप्रमांणं ॥ तरीगुणदोषदरुजांणं ॥ कांपांवीकसंणपरस्परं
 ॥ ४१ ॥ मास्यावेदांवेवीधीवीधानं ॥ नहतांवेदार्थीचेज्ञान ॥ म्हणंसीमोसुनचडे
 जांणं ॥ वेदुप्रमांणंयाहेतु ॥ ४२ ॥ यामोक्षामाजीकायेकरीनं ॥ सकळकर्मसांडी

40

तांजांजां॥ चरमो सुये आपणं॥ सह जे जीजांजांन प्रार्थितां॥ ४३॥ म्हणंसी वे दार्थुन
 कळतां॥ कर्म करीतां कांयागीतां॥ कदा मो सुनये हाता॥ जांजां तले तानी श्चीत॥ ४४॥
 मासना दोरा वा सर्प शेर॥ तेथे जपवांना नामत्रपारा॥ करीतां राजां जांजां वागजर
 मारीतां तीरदळेनां॥ ४५॥ तोसा दरे नीरे छीतां जांजां॥ होयेया सर्पां वे नीरजां
 तेवीनी धीरितां वे वचनं॥ सवसये जांजां नीरजे॥ ४६॥ सवसया जीनी मुक्ता॥ शानां व
 मो सुजांजां तलवा॥ तो वे दार्थे जीजां हाता॥ नये सर्वथा आंणीकां॥ ४७॥ वेदवीधांन न
 करीतां॥ कर्मयागीके उद्धृता॥ ते वे नीज मो सुनये हाता॥ परीपाखां उत आंजी
 वाजे॥ ४८॥ वीधीक कजो कर्मयागु॥ करनी संन्या सुये त कथां सांगु॥ ते म्हणंसी
 नपडे वेदपांगु॥ हा ही व्यंगु वीचोस॥ ४९॥ अवगांग संन्यां सग्रहं जां॥ तेथे ही आ
 हे वेदवीधांन॥ गुरुमाहाकाव्य जे अवंगं॥ तो ही जांजां वे दार्थु॥ ५०॥ आंकां॥

(5)

॥४॥

करीतां देवां पीतरां चैष जंनं ॥ ते होठं नीयां प्रसन्नं ॥ मोक्षु दे वी आ पणं ॥ हे ही वेदे
 वी न बडे नां ॥ ५१ ॥ स्वाहा कारं चु प्रसुर ॥ स्वधा कारं चु स पीतर ॥ वेद नीयां ग वी न पी
 तर सुरा ॥ प्रसन्नं कार क दान कृ ती ॥ ५२ ॥ **श्लोक** ॥ पीतु देवमनुष्याणां वेद व सुखे
 ष्वर ॥ अथ सनु पत्न्ये र्थे साध्य साधन योरपी ॥ ५३ ॥ **टीका** ॥ नाथी ले वी च रा चर ॥ देव
 मनुष्य आं णी पीतर ॥ वेदे प्रका र्णु नी सा चार ॥ पुज्ये तं योर प्रती या दी ॥ ५३ ॥ सा ही मा
 जी ष ती वी शमं ॥ उत्तमं मध्यमं अधमं ॥ इती वी धने द सं प्रमं ॥ वेदु उ प क्रं मं कर
 नी दा वी ॥ ५४ ॥ या प री गुं गं दोष ल र्णु वां यी वा ढ वी ले आ पणं ॥ या नां व म्हं
 स्ती मो क्ष सा धन ॥ तरी कां दोष गुं गं नी वा री सी ॥ ५५ ॥ हे सी या नी रो प णं घ उ मो ही
 तु से नी बो ले प डे आ दी ॥ ते गे गुं गं दो शां वी पर व डी ॥ बा धा रो क डी आं गी वा ले ॥ ५६ ॥
 ष व घा सं सा र क क्प नी क ॥ त र्थे ये क स्व गे ये क न र क ॥ हा मो क्षु ह्य व ध क ॥ ये गे वे

स्त

॥४॥

(58)

दवा दे लोक प्रमीले तुंवां ॥५७॥ **श्लोक** ॥ गुंठा दोष मीदा द्रुष्टीर्नागमातेन ही स्वतः ॥ नीगमे
नापवादश्च मीदाया र्थी ह प्रमः ॥५८॥ **टीका** ॥ एवंनां गुंठा दोष द्रुष्टी ॥ तुसे नीवेदे वाढवी
ले सुष्टी ॥ स्वतापुत्रषात्रे पोटी ॥ गुंठा दोष गोष्टी जसेनां ॥५९॥ तुस्या रे दांनुं वादवी स्तारं ॥ गु
ठा दोष जाके खरे ॥ ते तुसे नी ही व का शारं ॥ नीग बा ही रे न नी घ ती ॥६०॥ जना दी वे दु प्रमा
ठां ॥ हे तु से मु ह्म व चनं ॥ जांतां न दे ख वे दोष गुंठां ॥ हे न वे व चनं मां ने नां ॥६१॥ पही ले
प्रकाशी ले दोष गुंठां ॥ जांतां नी सं का रा या का र का रं ॥ हे न कळ तां पू ठां ॥ प्रमी तं मं न
हो त से ॥६२॥ या प्रमां वी प्रम नी वृ ती ॥ ए प न वा रा वी द्य पा मू र्ती ॥ ये को नी उ ध वा वी व को
की ॥ का ये श्री प ती बो ली ला ॥६३॥ ये को नी उ ध वा वी वी न ती ॥ यो ग त्र या वी उ प प ती ॥ अ
धी कार से दे वे दार् य प्राप्ती ॥ स्व ये श्री प ती वे सां ग तु ॥६४॥ **श्री स ग वा नु वा नः** ॥ यो ग स्व ये
म या प्रो क्तानुं गां जे यो वी धी स या ॥ ज्ञानं कर्म व स क्ती अ नो पा यो न्यो स्ति कृ त् वी त् ॥६५॥

6

टीका ॥ तेथेमेव गंभीरवांणी ॥ गर्जनी बोक्ते सारंगपाठी ॥ माझे परम स्वये वां कुंती ॥ मा
 सी वेदवांनी कळेना ॥ ६४ ॥ वेदशास्त्रार्थ अती संपन्न ॥ जही जाले गंधर्वनं ॥ परिमास्या
 अनुग्रहे वीन ॥ माझा वेदार्थ जगं कळेना ॥ ६५ ॥ ब्रह्मां वहुं मुखे वेदु पडे ॥ या सही वेद
 र्था वेदो खडे ॥ वर्मना तुडे वीध उफडे ॥ मांड वरवा पूडे तें काठे ॥ ६६ ॥ माझ्या वेदाचा वेद
 नीर्धार ॥ तुज मी सांगेन सावारा ॥ एक उधवा सावारा वेदवीचार तो हे सा ॥ ६७ ॥ माझ्या
 वेदासीना ही बहु बंड ॥ व्रथान बोलवे उदंड ॥ ज्ञानसत्कर्मकांड ॥ वेदु वीकांडने मच्छ
 ॥ ६८ ॥ माझी या वेदाची वेदोक्ती ॥ या वीही योगाप्रतीपाहीती ॥ या वेगळी उपाये रूचीनी ॥ नं
 हीनी श्वीती उधवा ॥ ६९ ॥ कोठांते तीही योग ॥ केसे अधीकाराचे साग ॥ हे ही प्रससी कुं
 वांग ॥ एक सांग सांगेन ॥ ७० ॥ **श्लोक** ॥ नीर्वीणांना ज्ञानयोग्या सीनामी हकर्मसु ॥ ते
 षु नीर्वीणाची ज्ञानां कर्मयोगस्तकां मीनां ॥ ७१ ॥ **टीका** ॥ जेकां ब्रह्मसूवनपरीयेत ॥ सावा
 रजीची होउनी वीरका ॥ जे वीधी पूर्वक संकल्प्य अक ॥ कर्मयोगी ते संन्यासी ॥ ७१ ॥

१५५॥

१५५॥

61

ऐसीया अथीकायांकारणं ॥ म्यांज्ञानयोगुप्रगटकरणं ॥ जोकानीज ॥ ज्ञानसाधनें ॥
 मजपावणंसायोज्यता ॥ ७२ ॥ जेकांकेवळअकीरक ॥ वीजायांलागीकामांशक ॥ यांलागीम्यां
 प्रस्तव ॥ कर्मयोगयेथप्रकाशीला ॥ ७३ ॥ उंचनीचअथीकारदेख ॥ दोन्हीसांगितलेसवीशे
 ष ॥ आंतातीसराअथीकारअतीचोरव ॥ अकोकीकसांगेन्र अवधारी ॥ ७४ ॥ **श्लोक ॥** यदृ
 छयामकथादोजातअधस्तयः प्रसांनं ॥ नवनीवीणानातीसकोमक्तीयोगस्यसीथीदः ॥
 ॥ ८ ॥ **टीका ॥** हरिकथाअवघेचीयेकरी ॥ कर्नाशीअथानुपजेसीती ॥ कोळीयेकाअपी
 नवगती ॥ अथाउपवीअवणीहोये ॥ ७५ ॥ अकअर्थयेकसंगं ॥ जेजेकरीतीकथाअवणं
 तेहृदईवाटेअनुसंधानं ॥ सप्रेममंनउक्तास ॥ ७६ ॥ नवककथेवीआवडी ॥ दाटतीहरी
 स्वाचीयाकोडी ॥ हृदईखानंदाचीउपीउडी ॥ येवडीगोडीअवणार्थी ॥ ७७ ॥ वीषयांवेदो
 षदरज्ञाणं ॥ मुखेवंबाधकरत्रीधनं ॥ आवशेवेरसनाशीअं ॥ हेआठवंनंअहीनीसी ॥ ७८ ॥
 धाईअउकलेफळे ॥ तंपानपेनांउपकारबळे ॥ तेवीवीषयदोषुसोगमेळे ॥ कदाकाळेअं

(2)

नां
॥६॥

मेनां ॥०९॥ ये तां देखोनी मरुणं ॥ स्वये होये कं प मां नं ॥ ते वी वी प य भोग हरुणं ॥ देखोनी
 व्यापणं वळी कां पें ॥१०॥ हे से वी शं ठे दो रा दरुणं ॥ सर्व दा देखे व्यापणं ॥ परी या गा ला गी
 जां णं ॥ सामर्थ्य पूर्ण आयी नां ॥११॥ से व की रा जा वं दी धरी ला ॥ स्त्री चं दना दी भोगु दी थ ला
 तो या सी वी रा प्रा ये ला ला ॥ परी भोगी ठ ग ला अ ग यु ता ॥१२॥ ए वं भोगी तां यां भोग सी ॥ नी य पा
 हे नी ज नी ग मां सी ॥ ते वी भोगी तां ह वी रा यां सी ॥ मह नी सी अनु ता पी ॥१३॥ था परी न हे जे
 वी रा या रा कु ॥ नां मी थ रा न हे जो वी र य ॥ या का गी भ सा म क्री पं थु ॥ मी बो ली लो नी र्थी
 तु वे द वा क्ये ॥१४॥ ये ही करी तां मा सी म ही ॥ मा रा ॥ ख र पी का गे प्री ती ॥ सह जे हो ये वी रा ये वी
 र क्री ॥ ए वं सी थी रा ती म क्री मा सी ॥१५॥ मी वे दो क्त बो ली लो व्या प णं ॥ ते हे त्री वी थ यो ग संप्र
 णं ॥ ज्ञां न क र्म उ पा सं नं ॥ वे दो क्त क र्म वं वी भा ग ॥१६॥ ये थं कां णं देखे दो ष गु णं ॥ को णां सी
 दो न्ही वें अ द र्शे णं ॥ म ध्यं भं भा गे व त्ते को णं ॥ ते ही ल स्र णं अ व धा शी ॥१७॥ जो आ रा कु वी
 रा यां वरी ॥ तो क र्म मा गी वा अ धी का री ॥ या सी गु णं दो शां हा ती उ री ॥ हे सां गे ला श्री हे शी

॥६॥

278

पुटी कथाध्यां ॥ ८८ ॥ जोकां वीरकु शानां धीकारी ॥ तो गुणदोषां हं नीवाहेरी ॥ तो पाहा तो अ
 वघे संसारी ॥ न दे खेती वृ मरी गुणदोष ॥ ८९ ॥ अतीष्ठा शकुनां वीरकु ॥ ऐसे जेकां माझे मक
 ते पूर्वी गुणदोषां देखत ॥ परी सांहीत वीवैके ॥ ९० ॥ पुती सुतासां मी परेश ॥ तेथे देखो नये
 गुणदोषा ॥ ऐसे मज न नीष्ट राजहंस ॥ ते गुणदोषां सांहीती ॥ ९१ ॥ मी वेदार्थ बोकी तो दोष
 गुण ॥ ते दोष या गाळी जाण ॥ परी ये देखे दोष गुण ॥ हे वेद वचनं असेनां ॥ ९२ ॥ ऐसे
 करावे वेदार्थ श्रवण ॥ दोषां गुणध्यास गुण ॥ परी पुढी नाचा दोष गुण ॥ सर्वथा अपां
 न देखावा ॥ ९३ ॥ जो ज्या वे गुण दोष पाहे ॥ त्या पापास वी मगी होये ॥ जो पुढी कांवे गुण
 दोष गाये ॥ तो नीरय जाये तेण दोषे ॥ ९४ ॥ जातां कर्माचा अर्थी कार ॥ सांगता हे सां गथर ॥
 तो जाणोनी यां वी चार ॥ कर्मादर करावा ॥ ९५ ॥ **श्लोक** ॥ तावत्कर्माणी कुर्वीत न नीवी द्यत या
 वता ॥ मकथा अवगां दोषा अधाया वन्न जायते ॥ ९६ ॥ **टीका** ॥ तं वं वी करावा कर्मादर ॥ जं वं वी
 रकी नुपजे साचार ॥ **श्लोक** ॥ टीकी कथां वीरकी वेदर ॥ स्वर्ग संसार मळ प्राये ॥ ९७ ॥ हो कां व मी

तो

8

कीयामीष्टान्ता॥ परतोनीअधानधरीरसनां॥ तेवीवीशयेमोगीजांठां॥ सांवारमनांवी
 कसीउपजे॥ ९७॥ तेथंकर्मावीपरीपाटी॥ समुळखुटकीगोमी॥ कांदैवयोगेउल्हासुपोवी
 माझेकथेचाउमीअवठांदर॥ ९८॥ करीतांमासेकथाअवठां॥ प्रेमबोसंढेअंतःकरणां॥ वी
 सररेदेहगेहावीछाठवन॥ तेथेप्रसवायुजाठांबाधीनां॥ ९९॥ जेसेंमासेकथेचेअवठां॥
 तेथेप्रसवायुधरीवरठां॥ येथुंबुबाबंवनमासीजातो॥ १००॥ करीतांमासेकथाअवठां॥ कोटक्या
 कोटीकर्मावरठां॥ प्रसवायुनबाधीजाठांप्रजापपूर्णाकथेचा॥ १०१॥ यज्ञडेमासेकथेचे
 महीमानं॥ मासेकरीतांकीतेनपुजन॥ तेथेप्रसवायाजेनांउकांठां॥ जेसमुखवदंनदांउसके
 ॥ १०२॥ होकापूर्णावीरका॥ नरा॥ कांमासेसेवसीजोतसर॥ तेथेकर्मबापुडेकीकर॥ हेस्वयेअधि
 रबोलीला॥ १०३॥ कर्मकरीतांस्वधर्मस्वीती॥ उधवाजाहेमासीप्राप्ती॥ तेमीसांगेनंतुजप्रती
 येथानुीगुतीअवधारी॥ १०४॥ **श्लोक**॥ स्वधर्मस्त्वोयंजन्येज्ञानांज्ञीः कामंउधव॥ नयाती
 स्वर्गनरकोयस्यन्यन्नसमांवर॥ १०५॥ **टीका**॥ ग्रहस्थांअमीस्वधर्मस्वीती॥ जरीवावरेना

॥७॥

॥७॥

8A

अन्य गती ॥ त शिथेयं वीलाहेवीरली ॥ सुनीञ्ची ती उधवा ॥ ५ ॥ अन्य गती वेवीवरणं ॥ तेंतुं
 णं सीलकोंढां ॥ ऐक्यायें हीलक्षणां ॥ समुखसुणं सांगेन ॥ ६ ॥ परद्रव्य परदाररती ॥ परापवा
 दा वीवदंती ॥ घ्याहीनावे नरकगती ॥ जाणनीञ्ची ती नीर्धास ॥ ७ ॥ दीवी भोगा वेनी अरुवणं ॥
 ज्या ज्या मना वे वै सधरणं ॥ कर्म तदनु कुळकारणं ॥ ते स्वर्ग भोगनें जलोत् ॥ ८ ॥ या जाणं दोही अ
 न्यं गती ॥ यांतुं नुं काढं नीयां वृती ॥ ये ज्ञा दी की मज यज्ञी ॥ नेरा शस्त्री ती नी सुने मीये ॥ ९ ॥ दे
 न पडे स्वर्गा ये पेणं ॥ न घुडे नरका सी जां णं ॥ ते वी लोकी वीरक होणं ॥ वे वी वोलणं हरी वा
 ल्हे ॥ ११ ॥ **श्लोक** ॥ अस्मी लोकेव ते मानः स्वधर्मज्ञानघुषु वी ॥ ज्ञानवी शुधभा प्रोती मद्
 की वा ये हृद्यया ॥ ११ ॥ **टीका** ॥ अस तां ये लोका वनां न ॥ ऐसे करी तां स्वधर्मा वरणं ॥ होये पुण
 पापा ये नी देळनं ॥ नीर्मळते जां णं तो अती पवी व ॥ ११ ॥ ते थं नी रसुं नी सवसांनं ॥ प्रकाश
 मा सें शुध ज्ञानं ॥ कां स प्रेम मा सें स जंनं ॥ परास की जां णं तो काहे ॥ १२ ॥ जे स की मा जी मी
 आपणं ॥ सदा होये स कां आधीनं ॥ ते ये मोक्षे स ही त ज्ञानं ॥ ये उं नी जां णं पां यां लागे ॥ १३ ॥

9

जे क ज्ञानां वापरी पाक ॥ संसार नां व माहा दुःख ॥ मोक्ष तो म्हणें परम सुख ॥ मद्ध कदे
 स्व दो न्ही न मनी ॥ १३ ॥ सप्रेम करीतां मा सें प लन ॥ ना ठ वे स व स ये बंधन ॥ ते ये मो सा
 सी पु से को ठां ॥ मद्ध की वा पूर्ण उ क्हा सु ॥ १४ ॥ ज्या ते म्हण ती माहा दुःख ॥ ते स का सी स ग
 व द्हु प दे स्व ॥ ज्या ते म्हण ती परम सुख ॥ ते ही अव ष्य क म ग वं दु ॥ १५ ॥ या प री स क मा क्षां स
 ल नी ॥ वी स र का सु ख दुःख दो न्ही ॥ मी ये क म ग वं ता वा नु नी ॥ आं न त्री पु व नी दे से नां ॥ १६ ॥
 हे सी मा क्षी स की पूर्ण ॥ सा धुं नी आं गी ता न ये लो पां ॥ जे मी स ग वं तु हो ये प्र सं न्न ॥ ते य दृ ष्ट
 जां ठां हे स की ना स ॥ १७ ॥ मी के से नी हो ये प्र सं न्न ॥ ते सं क ल्पी क तु सं म न्न ॥ ते यं न र दे ह
 गा कार णां ॥ मा सें प्र सं न्न पं ग हो आं व्या सी ॥ १८ ॥ **टीका** ॥ ज्या सी स्वर्ग भोगाची थोर जोडी
 स्त या ॥ सा थ क ज्ञान स की १ या मु स यं त द सा थ कं ॥ १९ ॥ **टीका** ॥ ज्या सी स्वर्ग भोगाची थोर जोडी
 जी ही अ म र ता ची उ सी की गु ढी ॥ जे प डी के स्व र्गि वे बां द व डी ॥ ते वां छी ती आव डी न र दे हां ते
 ॥ २० ॥ न र क या त ना मा हा थोर ॥ जी ही भो गी ना भो ग थोर ॥ ते म नु ष्य दे हां वे र ॥ अ ती सा
 द र वां छी ती ॥ २१ ॥ न र दे हे पर म पां न न ॥ जे स की ज्ञानां वै आ या त न ॥ जे ठो सा थ ब्रं ह्म ज्ञां

॥६५

॥६५

न॥ तो धन्य धन्य नर देह ॥२१॥ जे णे नर देहें जांण ॥ नी शे करुं टे जन्म मरण ॥ जे णे जीउ
पावे समां थानं ॥ खान दान स्वये होये ॥२२॥ ज्या नर देहा ये संगती ॥ होये वी द्ये वी नी
वृती ॥ कामे सगव सदा प्राप्ती ॥ हे वी स्थानी नर देही ॥२३॥ ज्या नर देहा की प्राप्ती ॥ प्राणी म
त्र वा छीती ॥ प्राणी बापूडे ते कीती ॥ स्वये प्रजापती नर देह वां छी ॥२४॥ ऐसे नर देहा ये संसृ
पंछं ॥ जे ये सार्थे सकी ज्ञानं ॥ परी सकी ज्ञान स्वव जांण ॥ मनुष्ये पण सार्थे नां ॥२५॥ **को**
का ॥ नरः स्वर्गती कांसे नारकी बावी वंशजाः ॥ ने मं लोकं च कांसे तदेहा वे ज्ञासुमा
द्यती ॥१३॥ **टीका** ॥ जाकी यां नर देहा सी प्राप्ती ॥ अधर्म होये नरक गती ॥ कांसे शीतापू
ष्य संपती ॥ ते णे स्वर्ग प्राप्ती वनी वार ॥२७॥ स्वर्ग होये पुनरावृत्ती ॥ नर कि बोर दुस्व
प्राप्ती ॥ सांडू नी दोही वी प्रीती ॥ नर देही जा जकी धरं म्हं ढसी ॥२८॥ मनुष्य देहा वी
जावडी ॥ ते वी देह बुधी शे कही ॥ जे ये कामं को धको पा वी जाठी ॥ प्रमाद को डी शंण

10

दृशां ॥२९॥ स्वर्गनरक ईहलोक ॥ या श्री प्री तिसां इं निदेख ॥ साधा वेगा अवस्यका
 ज्ञानयोरवकांनी जभकी ॥१३०॥ ज्ञानसाधा व्याकागी जां जां ॥ कष्टां वेन लगेगा जा पं ॥
 सप्रेम करीतां माझे फलनं ॥ दवडीतां ज्ञानघरी शिष्य ॥३१॥ गडां श्री रासी जोडी क्यो हो
 ती ॥ सकळ पक्काने या श्री होती ॥ वेदीयां उडल्या माझी फकी ॥ ज्ञानसंपत्ति धरासि ये
 ॥३२॥ द्रव्य जालियां जा प्रकृत हेति ॥ सकळ पार्थ वराये ति ॥ ते विजे उडल्या माझी फकी
 भुक्ति मुक्ति दासि हो ति ॥ ॥ मृग शिकयि जा गवद्धुक्ति ॥ विद्ये प्रव्या व्याजा उवि
 येति ॥ मिसु दर्षन घेउं निहाति ॥ राखे जगती निनी जभका ॥ ॥ पद्मा येनिनां मोका
 रं ॥ म्यावेशा तारि निवमकारे ॥ पाडुनि वीघां श्री दातारं ॥ म्याव्य षि व्यारे उधरि कि ॥ ॥
 या कागी नर देह पावोनं ॥ जो करी माझे फलनं ॥ तो श्री संसारी धन्य धन्य ॥ उधवा उ
 गां वी शुधी ॥३६॥ सावे करीतां माझे फलिसि ॥ सावि कु उधारि मिह षिकेरी ॥ जे

॥९॥

॥९॥

101

ढले ज्ञानां सिमानासि ॥ तेभ्यां ये मांसि निरोपिते ॥ ३७ ॥ साधी तां मासी पत्नी कां ज्ञा
 नं ॥ ज्यासि च ढे ज्ञानासिमानं ॥ तेभ्यां अपुले नी हो ते जां गं ॥ दिथलेषां दनमा हो वे
 षां ॥ ३८ ॥ उध वा तुं दे से हं वासि ॥ ते कां दिथले ये मां पासि ॥ तो जा सुं नियां मा हा दो वि
 ज्ञानासिमानासि सा उ वि ॥ ३९ ॥ या का गि सा उं नि दे हा सिमानं ॥ पां वे करी तां मा संप
 जनं ॥ पूर्विल साधु स ज्ञान ॥ नर दे हे जां गं स ज पा व ले ॥ १०० ॥ **श्लोका** एत द्वी द्वान्पुरा मु
 योर म वा ये द्वे ते तसः ॥ अप्र म त उं दे ज्ञाना मं यं स प्य थं सी थी दं ॥ १०१ ॥ **टीका** ॥ के व ल्ब ल्ब
 वर्म मु त्र म ल्ब ॥ पा हा तां दे हो ष वि क ल्ब ल्ब ॥ पा री कं हं प री पू र्णे नी च्च ल्ब ॥ हे नी मि ल्ब प
 ल्ब ये गं सा धी ॥ १०२ ॥ दे से न र दे हा वे का र गं ॥ जां गं न पू र्वि ल्ब स ज्ञानं ॥ सां दू नि यां दे हा
 सिमानं ॥ ब्रं ह्मं स मा थां न पा व ले ॥ १०३ ॥ दे हो नी द्य ह्मं गी नि सां हा वा ॥ त री वे व ढा ल
 मु हा र वा वा ॥ वं द्य ह्मं गी नी प्र ति पा षा वा ॥ ते ने ई ल री र वां नि ष्चि त्त ॥ १०४ ॥ दे हो

(11)

सांता वानां मां तावा ॥ ये तं परं मार्यु विशाधावा ॥ तं सावधं जे क उधवा ॥ गुप्त निव
 वे वासां गे नं ॥ ४४ ॥ जे गे दे हे वा दे म व सा वो ॥ ते गं वि दे हे करि पा हो ॥ हो ये सं सा
 रा या अ सा वो ॥ अ हं सा वो सां डि तां ॥ ४५ ॥ सा रा व या दे हा मि मां नं ॥ पूर्विक सा धु स
 ज्ञां नं ॥ हो उं नि नी स सा व धां नं ॥ ब्रं हं स प न म दु यं ॥ ४६ ॥ न र दे हे ब्रं हं प्रा पि ॥ हे से मां
 लु नि नि ष्चि ति ॥ ह्रं गं सी वि शे ये मां शं वे यं वि ॥ ब्रं हं ष्छी ति सा धि न ॥ ४७ ॥ हे से वी
 श्वा स तां आ पं गं ॥ शे क डि आ लि नां ग वं ॥ दे गं स वे कां ग के म रं गं ॥ हरि हरं जां गं ट
 वे नां ॥ ४८ ॥ ए वं दे हा ये ज नि वा र मं गं ॥ त के हां ये ठ क न क ले जां गं ॥ या ला गि पू वि
 वि आ पं गं नि ज स्वार्थु जां गं सा धा वा ॥ ४९ ॥ ध र तां ब र दे हा रीं गो डि ॥ अ व वि
 ति आ दे के ये मू धा डी ॥ बु डे क नि ज स्वार्थु वि जो डि ॥ ते नि ज नि वा डी हरि सां गे ॥ ५० ॥

11901

11901

ॐ क ॥ छि द्य मां नं ये मे रे तेः ह्नु त नी उ व न स्प ति ॥ र व गः स्व क त मु सु ज्य स म या ति
 ह्यु तं प रः ॥ ५५ ॥ टी का ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com